

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКОВОГО ЛАНДШАФТУ ПІВНІЧНОЇ ЧАСТИНИ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ

Байтеряков О.З.

к.геогр.н., доцент,

Медведський Р.С.

студент магістратури

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Звуковий ландшафт міста впливає на умови життєдіяльності людини та на сприйняття образу окремих районів і міста в цілому. Однак врахування звукового ландшафту під час планування розвитку міста у даний час стримується тим, що він недостатньо досліджений. Усунення даної проблеми може бути досягнуте за рахунок вивчення його структури і особливостей формування з позиції системного підходу. Це дозволить виявити сучасний стан звукового ландшафту міста, що сприятиме визначенню шляхів його подальшої оптимізації.

Термін «звуковий ландшафт» (*Soundscape*) був запропонований в 1969р. Р. Шефером, який виявляє його як композицію звуків, що сприймає людина в навколишньому просторі. Важливо, що він визначає звуки насамперед за особливостями їхнього сприйняття та роллю, яку вони відіграють в ідентифікації місця. Так, за Р. Шефером, в звуковому ландшафті визначаються три типа звуків, а саме фонові звуки або «основні тони» («keynotes»), головні звуки або «звукові сигнали» («sound signals») та звуки, що найбільш помітні, або «звукові мітки» («soundmarks») [1].

Звук певного місця може виражати неповторність і унікальність культурного чи природного середовища. Також важливим фактором сприйняття звукового ландшафту є існування багатопланового семантичного навантаження, яке мають «звукові

сигнали» і «звукові мітки» певних культурних і природних просторів. Таким чином, за Р. Шефером, відбувається розмежування звуків на рельєфні і фонові, з диференціацією рельєфів на два типи («сигнали» і «звукові мітки»). Звуковий ландшафт Мелітополя має свої особливості в залежності від функціонального зонування міста. Роздивимось його детальніше на прикладі мікрорайону – типового житлового району міста.

Мікрорайон є переважно житловим кварталом міста, де практично немає промислових підприємств. Район із півночі на південь перетинають дві магістральні вулиці, а саме вулиця Ломоносова та проспект 50 річчя Перемоги. Ці вулиці відрізняються гучністю звукового рельєфу та висотою звуку, що пов'язано з наявністю найбільших у районі автотранспортних потоків. При цьому дані вулиці різняться між собою тим, що проспект 50 річчя Перемоги має гучність звуку 53-58 Дб, тоді як на вулиці Ломоносова гучність звуку складає 61-63 Дб. Також вони відрізняються висотою звуку, яка на проспекті 50 річчя Перемоги складає 400-700 Hz, а на вулиці Ломоносова панують більш низькі тони, які дорівнюють 350-450 Hz. Це пов'язано з тим, що вулиця Ломоносова відіграє роль об'їзної дороги у місті, тому серед транспортного потоку на неї значну частину складають вантажні автомобілі, які видають гучний та низький звук, а на проспекті 50 річчя Перемоги рухається виключно легковий та маршрутний пасажирський автотранспорт. Він відрізняється менш гучним та більш високим звуком.

На магістральних вулицях до головних звуків або звукових сигналів можна віднести технічні шуми, що створюються автотранспортом. При цьому, на вулиці Ломоносова це єдині звукові сигнали, тоді як на проспекті 50 річчя Перемоги до них додаються незначні соціальні шуми у вигляді людського гомону. Звуковими мітками на цих вулицях є звукові сигнали світлофорів, вони помітно відрізняються характером звуку та дозволяють чітко ідентифікувати місто їх розташування і функцію, що виконують. На проспекті 50 річчя перемоги їх шість, а на вулиці Ломоносова – чотири.

Бульвар 30 річчя Перемоги та вулиця Гризодубової, що простягаються із заходу на схід, є такими, що з'єднують магістралі між собою. На цих вулицях зустрічаються переважно легковий та маршрутний пасажирський автотранспорт, але вони мають деякі відмінності, в тому що бульвар 30 річчя Перемоги відрізняється більш щільним потоком автотранспорту і тому більшою гучністю звукового рельєфу. На вулиці Гризодубової розташовуються дві школи, тому рух автомобілів тут обмежений.

У дворових територіях району гучність звукового ландшафту значно нижче, вона складає 40-50 Дб, а висота звуку сягає від 100 до 400Hz. Це пов'язано з розташуванням багатоповерхівок, які перешкоджають розповсюдженню звуків автотранспорту від вулиць. До головних звуків тут належать соціальні шуми від загальноосвітніх шкіл та дитячих садків, фоновими звуками виявляються приглушені шуми автотранспорту від вулиць.

Сад Корвацького має низьку гучність звуку, а саме 20-30 Дб, а також порівняно низьку висоту звуку – 100-200Hz. Це пояснюється тим, що він відносно віддалений від вулиць з транспортним потоком, а також наявністю великої кількості дерев, які перешкоджають розповсюдженню звуків людського гомону та шумів автотранспорту. У звуковому ландшафті даного саду зростає роль природних звуків (шум вітру, шелест дерев, звуки птахів), які можна віднести до головних, вони різко контрастують із технічними та соціальними шумами прилеглих територій району, що дає підстави вважати сад своєю звуковою оазою мікрорайону.

Значну частину навколо мікрорайону на півночі, заході та сході займає приватний сектор. Він віддалений від жвавих вулиць, і тому тут гучність звукового ландшафту значно менша ніж на проїзних вулицях. У приватному секторі гучність звуку складає від 35 до 40 Дб, а висота звуку – 200-500 Hz. Загальний людський шум незначний. Також, оскільки через приватний сектор не проходять магістральні вулиці та вулиці, які з'єднують їх між собою, постійний транспортний потік відсутній, шуми від окремих автомобілів не можна вважати характерними звуками. До головних звуків у приватному

секторі можна віднести звуки свійських тварин, частіше собачий гавкіт, тоді як фоновими звуками виступає віддалений шум автотранспорту.

Можна констатувати, що у звуковому ландшафті мікрорайону домінують витягнуті із півночі на південь форми. Він має дві чіткі вісі підвищеного звукового рельєфу із помітним тональним забарвленням, що відповідають магістральним вулицям, де головними звуками є шуми автотранспорту. Між ними спостерігається зниження гучності звукового рельєфу та зниження висоти його звучання, у якості головних на перший план виступають соціальні звуки, а шуми автотранспорту відіграють роль фонових. На захід і схід від звукових осей відбувається раптова зміна звукового ландшафту, що відображається у значному зниженні його гучності та висоти звучання, а також у зміні характеру звуків. На території мікрорайону можна виявити звукові оази у вигляді саду Корвацького, відкритого для прогулянок. Також яскраво визначається місце зосередження соціальних шумів – Ризький ринок.

Список літератури:

1. Schafer R. Murray. The Tuning of the World / Raymond Murray Schafer. – New York: Alfred Knopf, 1977. – 301 p.

ВПЛИВ ОРГАНІЧНИХ ДОБРИВ ІЗ ЗБАЛАНСОВАНИМ УМІСТОМ ТРИВАЛЕНТНОГО ХРОМУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГРЕЧКИ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ

Бахмат М.І.

д. с-г. н., професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Бунчак О.М., Печенюк В.І.

кандидати с-г. н.,

Подільський державний аграрно-технічний університет України

Україна, м. Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13

E-mail: vermos2007@ukr.net